

Recenzje

GOSPODARKA ODPADAMI – TEORIA I PRAKTYKA

Bernd Bilitewski, Georg Härdtle, Klaus Marek: Podręcznik gospodarki odpadami – teoria i praktyka. Wydawnictwo Seidel-Przywecki, Warszawa 2003. ISBN 83-910801-9-6, str. 734.

Pierwsze wydanie podręcznika *Abfallwirtschaft – Handbuch für Praxis und Lehre* w języku niemieckim ukazało się w wydawnictwie Springer-Verlag w roku 1990, drugie w roku 1993, a trzecie w roku 2000. Tłumaczenie książki na język angielski ukazało się w 1994 r., na język japoński w 1996 r. i wreszcie – z trzeciego wydania – na język polski. W miarę jak ukazywały się kolejne wydania, przybywało i objętości, i uaktualnianej treści. Jeżeli w ciągu nieco ponad 10 lat dzieło miało trzy wydania, nie tyle jako dodruk, co prawie na bieżąco podawana modernizacja i uaktualnianie, to można z góry założyć, że ma się do czynienia z dziełem poważnym i dobrze przyjmowanym przez Czytelników na poziomie akademickim. Tak też jest w istocie. Abstrahując od wielotomowej pracy zbiorowej w języku niemieckim *Müll- und Abfallbeseitigung* (Kumpf/Maas/Straub), ukazującej się już od dziesiątków lat w wydawnictwie Erich Schmidt-Verlag i liczącej kilka tysięcy stron sukcesywnie wymienianych, do których dochodzą coraz to nowe, to recenzowane tu dzieło profesora B. Bilitewskiego i współpracowników należałoby pod względem zakresu wiedzy postawić na drugim miejscu, zaś w zbiorze podręczników i kompendiów – zdecydowanie na pierwszym miejscu ze znanych recenzentowi wydawnictw, w tym zwartych wydawnictw krajowych.

Wydawnictwo Springer ma zwykle dobre rozeznanie rynku czytelniczego, stąd tłumaczenia jego książek na języki angielski i japoński. W czytelnictwie nie ustępuje im zapewne polski rynek – mimo pozorów wciąż ubogi w dobre dzieła z dziedziny gospodarki odpadami. Dlatego tłumaczenie książki na język polski trzeba uznać za uzasadnione, szczególnie w odniesieniu do tych Czytelników, którzy nie mogą korzystać z dzieła oryginalnego. Stawiam książkę profesora B. Bilitewskiego na pierwszym miejscu w skali jakości informacji i metodologicznego podejścia, spośród dzieł znajdujących się na rynku polskim. Mamy tu do czynienia z rzetelną, współczesną wiedzę z dobrą podbudową teoretyczną, a jednocześnie z dużą porcją wiedzy praktycznej.

Bardzo wiele zmienia się we współczesnym prawie, w tak zwanych żargonowo „ustawach odpadowych”, i to zarówno w Niemczech, w Unii Europejskiej, jak i w naszym kraju. Począwszy od dążeń do szerszego niż dotychczas wprowadzania technologii mało- i bezodpadowych, do technologii nie tylko minimalizacji ilości odpadów, co również (a może i przede wszystkim) do wprowadzania takich technologii produkcyjnych, by powstawały odpady o składzie i strukturze nadającej się do szeroko pojętego recyklingu i ponownego wykorzystania. Za tym wszystkim musi iść w parze rozwój rynku surowców wtórnych, ze wszystkimi skutkami finansowymi, a więc opłatami produktowymi, opakowaniowymi, depozytami, kaucjami itp. Wszystko to wymaga coraz bardziej sprawnych przedsięwzięć organizacyjnych, aby wdrożenia wtórnego wykorzystania odpadów surowcowych były możliwe nie tylko w sferze rozporządzeń i umysłów decydentów.

W obecnym układzie ogólnospołecznych oczekiwań co do coraz lepszych metod ochrony środowiska, rozwiązania techniczne wydają się łatwiejsze od organizacyjnych, bardziej wyraziste i opanowane. W omawianej książce (rozdział 1) mamy zatem wstęp historyczny, od zamierzczej historii cywilizacji do współcześnie pojmowanej gospodarki odpadami, dalej podstawy prawne, w tym ustawę o odpadach (niem.), instrukcje techniczne, rozporządzenia o recyklingu, opłatach, wyspecjalizowanych i licencjonowanych firmach odpowiedzialnych wobec władz, które mają statutowy obowiązek chronić środowisko. A następnie już tradycyjn:

Rozdział 2: Odpady (definicje, powstawanie i skład, czynniki wpływające na skład i ilość odpadów).

Rozdział 3: Zbiórka, przeładunek i transport odpadów i surowców wtórnych.

Rozdział 4: Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów.

Rozdział 5: Recykling odpadów.

Rozdział 6: Możliwości unikania wytwarzania odpadów.

Rozdział 7: Skazenia zastarzałe (choć do treści rozdziału nie mam zasadniczych zastrzeżeń, to jednak uważam tłumaczenie tytułu rozdziału za nieścisłe, bowiem nie wszystkie zastarzałe pozostałości powodują skażenia. Są i takie, które powodują tylko zanieczyszczenie środowiska. Stąd też lepszy wydaje się termin „odpady zastarzałe” lub „składowiska zastarzałe”, ostatecznie zaś – „zanieczyszczenia zastarzałe”, bo to termin nadrzędny w semantyce językowej w odniesieniu do skażeń).

Rozdział 8: Kalkulacja kosztów zakładów unieszkodliwiania odpadów.

Rozdział 9: Systemy zintegrowanej gospodarki odpadami, perspektywy rozwojowe.

Rozdział 10: Gospodarka odpadami w Polsce.

Podsumowując, należy jeszcze raz podkreślić doskonałą jakość merytoryczną i dydaktyczną recenzowanego dzieła. Przy tak pozytywnej opinii może nie wypada wytknąć tu i ówdzie występujących wpadek językowych, które tłumaczom jednak się zdarzyły.

Książka może i powinna być uznana za najlepszy podręcznik akademicki w języku polskim, z którego powinni korzystać nie tylko studenci wydziałów inżynierii środowiska, ale i wykładowcy przedmiotu „Gospodarka odpadami” oraz przedmiotów pochodnych.